

Finansieringsplan 2022–2030

Regionala utvecklingsmedel bidrar till ett
öppet, nytänkande och hållbart Gävleborg

Innehåll

Inledning	1
1. Investeringar för hållbar regional utveckling.....	1
1.1 Regionala utvecklingsmedel	1
1.2 Regelverket	2
1.3 Syftet med finansieringen	2
2. Förutsättningar för finansieringen	3
2.1 Aktörerna.....	3
2.2 Insatserna	4
2.3 Beslut och ansökan	4
3. Prioriteringar.....	4
3.1 Analys och styrning	4
3.2 Kriterier.....	5
3.3 Uppföljning av finansierade insatser	7

Inledning

Region Gävleborg är regionalt utvecklingsansvarig och har regeringens uppdrag att samordna det regionala utvecklingsarbetet. Det innefattar bland annat att ta fram och samordna genomförandet av en regional utvecklingsstrategi (RUS). För genomförandet har Region Gävleborg tillgång till statliga medel för regionalt utvecklingsarbete.

Finansieringsplanen är ett styrdokument som visar hur de regionala utvecklingsmedlen (som ibland kallas 1:1 medel) ska användas för att stärka måluppfyllelsen i RUS. Finansieringsplanen ska vara ett stöd vid beslut om regionala utvecklingsmedel och i regionalt utvecklingsarbete i Gävleborg.

Finansieringsplanen gäller under tidsperioden 2022 - 2030 eller tills en ny RUS antas. Region Gävleborg ansvarar för regelbunden översyn och aktualitetsprövning av planen under tidsperioden.

1. Investeringar för hållbar regional utveckling

1.1 Regionala utvecklingsmedel

De regionala utvecklingsmedel som Region Gävleborg ansvarar för ska investeras i insatser som bidrar till hållbar regional utveckling. Det kan göras genom stöd till projekt, företag samt kommersiell service. Med dessa medel investerar Region Gävleborg årligen cirka 90 miljoner kronor i företag och andra aktörer i länet.

Regionala utvecklingsmedel kan finansiera maximalt 50 procent av kostnaderna i ett projekt. Därför är samfinansiering med en eller flera andra finansiärer en förutsättning. Region Gävleborg kan samfinansiera projekt tillsammans med såväl offentliga som privata finansiärer, på EU, nationell, regional och lokal nivå.

Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) är den finansieringskälla som regionala utvecklingsmedel oftast kombineras med. När Region Gävleborg samfinansierar projekt tillsammans med ERUF, anpassar Region Gävleborg sina krav och villkor till den förvaltande myndigheten Tillväxtverket. Under perioden 2022 - 2027 kommer ERUF att omfatta omkring 1,3 miljarder kronor i Norra Mellansverige; Gävleborgs, Dalarnas och Värmlands län.

Det är mindre vanligt att regionala utvecklingsmedel samfinansierar projekt tillsammans med Europeiska Socialfonden (ESF) eller Interreg Central Baltic. För dessa och även andra EU-fonder finns det en potential att hitta nya och utökade finansieringsmöjligheter.

Företagsstöd kan beviljas med olika procentsatser beroende av vilken insats som ska göras, var i länet företaget är placerat och företagets storlek. Även inom stöd till kommersiell service varierar stödets storlek beroende av vilken sorts insats som är aktuell. Vid dessa insatser samfinansieras åtgärderna vanligen av företaget självt samt via lån. Se vidare i avsnitt 2.2.

Det finns många finansieringskällor vid sidan av regionala utvecklingsmedel och några av dessa omnämns ovan. Där andra medel kan – eller till och med är bättre lämpade att – finansiera utvecklingen ska dessa väljas i första hand.

1.2 Regelverket

Regionala utvecklingsmedel ska förvaltas väl och med hänsyn till att de är skattefinansierade. Stödet ska aldrig vara större än vad som behövs för att utvecklingsinsatsen ska kunna genomföras.

Nedanstående förordningar styr hur de regionala utvecklingsmedlen får användas.

[Förordning \(2003:596\) om bidrag för projektverksamhet inom den regionala tillväxtpolitiken](#). Projekt ska vara avgränsade från ordinarie verksamhet i fråga om tid, ekonomi och arbetsinsats, med syfte att bidra till en hållbar regional utveckling. Ett projekt får inte innehålla insatser som kan finansieras via företagsstöd eller stöd till kommersiell service.

[Förordning \(2022:1467\) om statligt stöd till regionala investeringar](#) och [Förordning \(2022:1468\) om statligt stöd för att regionalt främja företag](#) reglerar de olika typerna av företagsstöd. Stöden ska främja en hållbar tillväxt och ökad konkurrenskraft i små och medelstora företag och därmed en hållbar regional utveckling. Stödgivningen ska bidra till att nuvarande och kommande generationer kan erbjudas sunda ekonomiska, sociala och miljömässiga förhållanden.

[Förordning \(2000:284\) om stöd till kommersiell service](#) reglerar de möjligheter som finns att ge stöd till kommersiell service. Stöden ska främja tillgången till kommersiell service i områden där servicen annars är gles. Syftet är att behålla och utveckla servicen i landsbygder.

På regional nivå styr *Regional utvecklingsstrategi Gävleborg 2020-2030 (RUS)* hur de regionala utvecklingsmedlen kan användas och de insatser som Region Gävleborg finansierar ska ligga i linje med målen i RUS.

Innovationsinsatser ska utöver det ha stöd i *Regional innovationsstrategi för smart specialisering Gävleborg (RIS)*, styrdokumentet för innovationsarbetet i länet.

Gävleborgs regionala serviceprogram (RSP) pekar ut riktningen för stödmöjligheterna till kommersiell service.

Det finns även andra strategier, program och planer som inom sina områden konkretiserar riktningen för det regionala utvecklingsarbetet. Insatser inom dessa områden ska alltid ha stöd i underliggande dokument.

1.3 Syftet med finansieringen

Ett av Region Gävleborgs verktyg i det regionala utvecklingsarbetet är de regionala utvecklingsmedlen. Dessa ska långsiktigt åstadkomma strukturförändring i riktning mot målen i RUS och visionen om ett öppet, nytänkande och hållbart Gävleborg, se vidare i avsnitt 3.2. Insatser som syftar till att stärka länets innovationsförmåga ska även bidra till utvecklingen inom ett eller flera av styrkeområdena i Gävleborgs innovationsstrategi.

Insatser som Region Gävleborg finansierar med regionala utvecklingsmedel ska uppnå resultat och effekter som stödjer omställningen till en hållbar regional

utveckling. De regionala utvecklingsmedlen ska bidra till utveckling i hela länet och insatser som beviljas stöd ska sammantaget ta hänsyn till de inomregionala skillnaderna som finns, med syfte att stärka möjligheterna för alla att bo, leva och verka i hela länet.

2. Förutsättningar för finansieringen

2.1 Aktörerna

Det regionala utvecklingsarbetet genomförs i bred samverkan mellan en mängd aktörer i länet under ledning av Region Gävleborg. Aktörerna finns inom offentlig sektor, näringsliv, akademi och civilsamhälle. En viktig förutsättning för att förverkliga det hållbara regionala utvecklingsarbetet är att de aktörer som ska genomföra olika insatser har ett ägarskap för att kunna driva insatsen i samverkan med andra berörda aktörer. Aktören behöver därtill ha kapacitet och likvida förutsättningar, eftersom utbetalning av stöden sker i efterhand.

Region Gävleborg beviljar projektstöd till olika regionala aktörer, vanligtvis offentliga eller inom akademien. Samverkansprojekt är ett sätt att inkludera och bredda till fler och nya aktörer, och en möjlighet att inkludera aktörer med mindre erfarenhet av att bedriva projekt. På så vis kan även nya och bredare målgrupper inkluderas och bidra i utvecklingsarbetet.

Region Gävleborg kan bevilja företagsstöd till små och medelstora företag som bedriver verksamhet på marknadsmässiga villkor i Gävleborg. Företag verksamma inom primärproduktion av livsmedel kan inte få stöd via regionala utvecklingsmedel. Konkurrensförhållanden samt hur viktigt det är för samhället att en investering genomförs, ska beaktas vid prövning av ett stöd.

Region Gävleborg stärker via stöd till kommersiell service olika serviceställen (dagligvaror och drivmedel) som finns i prioriterade områden, omnämnda i det regionala serviceprogrammet.

2.2 Insatserna

Region Gävleborg ger stöd till regionala utvecklingsprojekt, både förstudier och genomförandeprojekt. Förstudier inför projekt ska undersöka förutsättningarna för ett genomförande. En förstudie pågår normalt under några månader. Ett genomförandeprojekt pågår under längre tid, ofta flera år. Det huvudsakliga syftet ska vara att skapa nya strukturer, metoder, arenor, plattformar eller liknande för att underlätta strukturomvandling i riktning mot en mer hållbar utveckling.

Region Gävleborg ger stöd till små och medelstora företag som står inför investeringar som innebär ett språng i företagets utveckling. Det kan handla om att genomföra en omställning till ökad hållbarhet, nå nya marknader genom export eller kommersialisera hållbara innovationer. Företag kan till exempel få stöd till materiella investeringar, konsulttjänster, produktutveckling och utökad samverkan med andra företag. Stöden ska främja en hållbar tillväxt och ökad konkurrenskraft i företaget och länet. På aggregerad nivå ska företagsstöden leda till hållbar regional utveckling i Gävleborg.

Region Gävleborg ger stöd till kommersiell service i områden där servicen annars är gles. Stödet ska möjliggöra ett grundläggande utbud i hela länet av livsmedel, drivmedel och ombudsfunktioner som post/paket, apotek och betaltjänster. Stöd kan bara lämnas om kommunen har planerat varuförsörjningen så att behovet av stöd kan bedömas.

2.3 Beslut och ansökan

Region Gävleborgs beslut om vad de regionala utvecklingsmedlen ska finansiera fattas av Regionstyrelsen och på lägre beloppsnivåer enligt gällande delegationsordning.

Regionstyrelsen och Utvecklingsutskottet sammanträder regelbundet cirka en gång per månad. Ärenden på tjänstepersonsnivå beslutas löpande.

Alla regionala utvecklingsmedel söks via en digital plattform som tillhandahålls av Tillväxtverket, www.minansokan.se. Inkomna ansökningar behandlas av Region Gävleborg enligt stödets olika handläggningsprocesser. Information om ansökningsförfarande finns på Region Gävleborgs hemsida www.regiongavleborg.se.

3. Prioriteringar

3.1 Analys och styrning

Samhällsutmaningar tenderar att förändras över tid, nya utmaningar tillkommer och finansieringsplanen gäller under en längre tidsperiod; 2022 - 2030. Det är viktigt att återkommande, årligen, göra en *nulägesanalys* och utgå från den när den regionala utvecklingen i länet ska följas.

Det ska även göras en årlig kartläggning och analys av de samlade stöd som lämnats genom regionala utvecklingsmedel, en *portfölj*analys. Genom att utvärdera stöden kan Region Gävleborg se hur den samlade måluppfyllnaden varit

och utifrån det göra nya antaganden om hur kommande års medel bör användas. Kritiska faktorer som hindrat utvecklingen ska identifieras. Det som utgör en hävstång för hållbar utveckling ska beskrivas och tjäna som goda exempel.

Utvärdering och analys, tillsammans med aktuell omvärldsbevakning, lägger en grund för kommande års planering. Det kan till exempel innebära att Region Gävleborg behöver rikta medel för att få ett tillfredsställande sammantaget resultat; att nå målen i RUS.

Nulägesanalysen av den regionala utvecklingen i länet och portföljanslysen utgör tillsammans grunden för en årlig *inriktning*. Denna styr hur de regionala utvecklingsmedlen ska användas under de kommande två åren; en tvåårsplan med årlig revidering utifrån analyserna.

Slutsatserna från analyserna kommer att visa inom vilka områden som behoven är störst eller mest brådskande. För att nå större effekt och ökad hållbarhet av investerade medel kan det vara nödvändigt att rikta finansieringen. Det kan till exempel medföra att medlen behöver fördelas eller balanseras mellan olika målområden i RUS, mellan olika sorters stöd, olika aktörer eller mellan geografiska områden.

Den årliga inriktningen för regionala utvecklingsmedel fastställs av Regionstyrelsen.

3.2 Kriterier

Hållbarhet

Det regionala utvecklingsarbetet ska bidra i omställningen till ett hållbart samhälle. Hållbarhetsdimensionerna – ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet – är odelbara och ska synliggöras och integreras i allt regionalt utvecklingsarbete. De positiva synergier samt de konflikter som kan uppstå mellan dimensionerna behöver lyftas och beskrivas. Finansieringen är ett av Region Gävleborgs verktyg för att nå ett hållbart Gävleborg till år 2030. För att lyckas behöver kunskapen om hållbarhet samt förmågan att synliggöra och integrera hållbarhetsdimensionerna i arbetet öka. De stödstrukturer som finns inom regional utveckling behöver vara förebilder, exempelvis de stödjande aktörer som finns inom det innovations- och företagsfrämjande systemet.

För att Region Gävleborg ska kunna bevilja stöd för en insats ska den stämma överens med de två första och gärna flera av nedanstående punkter:

- I insatsen samspelar och förstärker de tre hållbarhetsdimensionerna varandra för att stödja en hållbar omställning.
- Insatsen bidrar på aggregerad nivå till att det regionala utvecklingsarbetet går i riktning mot omställning till ett hållbart samhälle.
- Insatsen är kunskapshöjande med syfte att stärka aktörernas förmåga att bidra i omställningen till ett hållbart samhälle.
- Insatsen har som primärt syfte att arbeta för ökad hållbarhet ur ett helhetsperspektiv.

- Insatsen medför att fler branscher eller fler och nya grupper av människor, företag och organisationer involveras i och drar nytta av omställningsarbetet.

Funktionell geografi

Inomregionala skillnader, platsers olika förutsättningar och funktioner, liksom funktionella samband, ska beaktas i allt regionalt utvecklingsarbete. Ökad tillgänglighet till viktiga funktioner är betydelsefullt för människor som bor, verkar och besöker Gävleborg och det skapar bättre förutsättningar att leva och bo i landsbygder. Insatser som Region Gävleborg finansierar med regionala utvecklingsmedel ska sammantaget bidra till att hela Gävleborg kan leva och utvecklas på ett hållbart sätt.

För att Region Gävleborg ska kunna bevilja stöd för en insats ska den stämna överens med de två första och gärna flera av nedanstående punkter:

- Insatsen ska ta hänsyn till geografiska förutsättningar och därmed väga in det geografiska perspektivet.
- Insatsen bidrar på aggregerad nivå till att det regionala utvecklingsarbetet skapar effekter i alla delar av länet.
- Insatsen är av stor betydelse för ortens/områdets utveckling.
- Insatsen främjar samverkan mellan olika orter för att utveckla samband och bidra till att orter kompletterar varandra.
- Insatsen innebär ett förberedande utvecklingsarbete för ökad tillgänglighet och bättre infrastruktur.
- Insatsen innefattar samverkan över administrativa gränser; regionalt, nationellt och internationellt.
- Insatsen genomförs i ett företag som är verksamt i gles- eller landsbygd och får därmed ett procentuellt högre stöd (vid investeringsstöd och enligt fastställd karta).
- Insatsen säkrar befintliga och ger nya arbetstillfällen, särskilt i företag som är viktiga arbetsgivare i landsbygder och på mindre orter.

Strukturförändring

De lokala, regionala, nationella och globala utmaningarna innebär behov av att ställa om. De globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 visar att det krävs förändringar av rådande system och strukturer, samt i vissa fall att gamla system ersätts med något nytt. Det krävs strukturförändrande arbete för att nå ett öppet, nytänkande och hållbart Gävleborg. I RUS effektmål beskrivs de strukturer som är önskvärda i Gävleborg. Regionala utvecklingsmedel ska bidra till den förändring som krävs för att uppnå dessa.

För att Region Gävleborg ska kunna bevilja stöd för en insats ska den bidra till ett eller flera av RUS effektmål.

Processmål

Det regionala utvecklingsarbetet innebär samordning och samhandling mellan flera olika aktörer, där ingen kan bestämma över de andra. För att kunna samhandla måste de inblandade aktörerna vara klara över sina respektive roller. Vem äger vilken del? Vem tar på sig ledarrollen och samordnar arbetet? Aktörerna behöver skapa en gemensam målbild för vad de ska åstadkomma och också överväga om de behöver prova något nytt, det vill säga vara utforskande i sina angreppssätt. I RUS beskrivs dessa arbetssätt i ett processmål.

För att Region Gävleborg ska kunna bevilja stöd för en insats ska aktören uppfylla den första av (företag, kommersiell service) eller båda (projekt) nedanstående punkter:

- Aktören har mandat att genomföra det förändringsarbete som insatsen innebär.
- Aktören har förmåga att arbeta utifrån hela eller delar av processmålet i RUS, det vill säga att insatsen ska genomföras med tydligt ägarskap, ledarskap, samhandling och/eller utforskande arbetssätt.

3.3 Uppföljning av finansierade insatser

Regionalt utvecklingsarbete innebär ett visst risktagande både för finansärer och aktörer. Riskerna kan minimeras genom adekvata utvecklingsprocesser som genomförs strukturerat och metodiskt. Risker ska alltid vägas mot sannolikheten att insatser kan nå hållbara resultat. Samtidigt är det viktigt att våga ta risker för att hitta nya och otestade metoder, som kan leda till bättre resultat och om det lyckas, ge stor effekt på sikt.

Det kan bli aktuellt att styra om under en utvecklingsprocess, beroende på utfall, insikter och ny kunskap som uppstår. Region Gävleborg följer finansierade insatser via lägesrapporter och delredovisningar av uppnådda resultat under genomförandet, men också via kontinuerlig dialog med de aktörer som utför insatserna.

Uppföljning av insatser sker enligt Region Gävleborgs *Ramverk för uppföljning, utvärdering och lärande*. Det innebär både att följa insatser under tiden de pågår och att följa upp, utvärdera och lära av de resultat som åstadkommit.